

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny 21-34-34

Telewizja 416-436

BS/231/98/90

ROLNICZE PROTESTY W OPINII SPOŁECZNEJ

Komunikat z badań

Warszawa, lipiec 1990 r.

Uzyskane w lipcowym sondażu¹ wyniki pozwalają sformułować wnioski o powszechnym niemal (choć w różnym stopniu) zrozumieniu przyczyn rolniczych protestów. Za w pełni lub w większości uzasadnione uznaje je ponad dwie trzecie badanych, a dalszych 16,7% respondentów nie wyklucza określonych racji demonstrujących rolników, twierdząc jednak, że są one w większości nieuzasadnione. Tylko co dziesiętnasty obywatel naszego kraju nie znajduje dla rolniczych żądań żadnego usprawiedliwienia.

Zrozumienie, jak już wspomniano, jest obecnie większe niż na początku realizacji rządowego programu stabilizacji gospodarczej, którego wprowadzenie wywołało pierwszą falę chłopskich niepokojów (tab. 1). Zmniejszenie się (o 14,1%) od lutego liczby osób uchylających się od jednoznacznej oceny wskazuje na znaczne ugruntowanie się społecznych przekonań do przyczyn rolniczych wystąpień. O ich słuszności jest przekonanych 83,4% respondentów zamieszkujących na wsi (w tym 92,2% rolników indywidualnych) oraz 58,0% zamieszkujących w miastach (tab. 1 aneksu).

Tabela 1

w procentach

Ocena rolniczych protestów ^a	Wskazania respondentów według terminów badań:	
	luty '90	lipiec '90
W pełni uzasadnione	20,0	30,3
W większości uzasadnione	38,2	37,6
W większości nieuzasadnione	14,2	16,7
Zupełnie nieuzasadnione	3,5	5,5
Trudno powiedzieć	23,9	9,8
<p>^a W sondażu lutowym pytanie brzmiało: <i>Czy, Pana(i) zdaniem, protesty rolników, producentów żywności przeciwko planowi Balcerowicza są: w pełni uzasadnione, w większości uzasadnione, w większości nieuzasadnione, zupełnie nieuzasadnione, trudno powiedzieć.</i> W badaniu lipcowym zaś miało ono postać: <i>Czy, Pana(i) zdaniem, obecne protesty rolników, producentów żywności są: w pełni uzasadnione, w większości uzasadnione, w większości nieuzasadnione, zupełnie nieuzasadnione, trudno powiedzieć.</i></p>		

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (7) - badanie ankietowe zrealizowane w dniach 12-15 lipca 1990 roku na ogólnopolskiej próbie losowej reprezentatywnej dla ogółu dorosłych mieszkańców kraju (N=1481).

Społeczne zrozumienie zasadności protestów producentów żywności nie jest jednak równoznaczne z akceptacją form, w jakich są one realizowane. Stosowana przez rolników metoda blokowania dróg publicznych spotkała się z dezaprobatą ponad połowy (55,4%) badanych, zaś za dopuszczalną formę sprzeciwu uznało ją 28,9% respondentów (15,6% wybrało odpowiedź *trudno powiedzieć*)². Porównanie wielkości odsetków wskazuje, że praktykowana przez rolników forma protestów jest społecznie znacznie bardziej kontrowersyjna niż powody, dla których są one podejmowane. Dotyczy to zarówno mieszkańców miast (17,1% uznaje tę formę protestu za dopuszczalną, 69,1% za niedopuszczalną), jak i wsi (odpowiednio: 47,5% i 33,9% - tabela 2 aneksu).

Dostrzegając niestosowność preferowanych przez rolników form protestów, opinia publiczna daleka jest jednak od zaakceptowania stosowanych przez rząd sposobów ich zwalczania. Użycie sił policyjnych wobec rolników - blokujących międzynarodową szosę pod Mławą i okupujących budynek Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - tylko dla niewielkiej liczby badanych było słusznym posunięciem, dla nieco większej grupy była to decyzja zrozumiała, reszta (blisko połowa populacji) określiła ją jako godną potępienia (tab. 2).

Tabela 2

w procentach

Stosunek do decyzji władz użycia sił policyjnych wobec rolników:	Poparcie dla decyzji	Zrozumienie	Potępienie decyzji	Trudno powiedzieć
Blokujących międzynarodową szosę pod Mławą	17,4	28,2	42,1	11,7
Okupujących budynek Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej	16,6	25,2	45,2	13,0

² Pytanie brzmiało: *Co Pan(i) sądzi o blokadzie dróg jako formie protestu rolników przeciw polityce rządu?* 1. To dopuszczalne. 2. To niedopuszczalne. 3. Trudno powiedzieć.

W grupie potępiających tę decyzję około dwie trzecie stanowiły osoby zamieszkałe na wsi, a jedną trzecią zamieszkałe w miastach. Odwrotne proporcje występują wśród aprobujących tę formę sprzeciwu, odpowiednio: jedna dziesiąta i jedna piąta (tab. 3 aneksu).

W narastającym konflikcie między rolnikami i rządem winę przypisuje się raczej temu ostatniemu³. Od rządu też częściej oczekuje się ustępstw na drodze do jego przewycięzania. Mało przekonująca dla społeczeństwa jest argumentacja o sprzeczności rolniczych żądań z rządowym programem gospodarczym. Zdaniem większości badanych (66,4%), rząd powinien je uwzględnić, korygując odpowiednio swój program. Znacznie mniej (21,3%) zaś zwolenników zyskał postulat ograniczenia rolniczych żądań (pozostałych 12,2% badanych uchyliło się od odpowiedzi)⁴. Za pierwszym rozwiązaniem opowiada się 82,8% mieszkańców wsi i 55,9% mieszkańców miast, za drugim natomiast odpowiednio: 7,8 i 30,0% (tab. 4 aneksu).

Na ogół korzystne - z punktu widzenia rolniczych interesów - społeczne nastawienia mają swe potwierdzenie także w dominującym (47,6%) przekonaniu o jednakowo obecnie trudnych warunkach życia na wsi i w mieście. Wskazujących, że są one lepsze na wsi jest 25,7%, że w mieście - 15,9% (10,7% nie ma w tym względzie zdania). Ostatnie proporcje są spowodowane z j e d n e j s t r o n y tradycyjnymi poglądami rolników o lepszych warunkach życia w mieście, z d r u g i e j zaś ciągle jeszcze popularnym wśród mieszkańców miast przekonaniem o "wiejskim bogactwie".

Różnice opinii w tej kwestii nie są jednak całkowicie uwarunkowane środowiskowo: dość znaczące są odsetki mieszkańców wsi wskazujących na lepsze warunki życia w ich śro-

³ Polityka rolna rządu należy do jednej z najgorzej ocenianych (w sondażu majowym uzyskała 69,4% ocen negatywnych i 15,6% pozytywnych). Zob. "Opinie o polityce rządu T.Mazowieckiego". Komunikat z badań CBOS, maj 1990 r.

⁴ Pytanie brzmiało: *Rząd twierdzi, że żądania protestujących rolników są sprzeczne z programem gospodarczym. Czy w tej sytuacji: rolnicy powinni ograniczyć swoje żądania, czy też rząd powinien wprowadzić poprawki do programu gospodarczego.*

dowisku (10,4%), jak i mieszkańców miast bardziej ceniących sobie posiadane warunki (9,7%). Przeważają jednak odpowiedzi akcentujące brak zdecydowanych różnic między warunkami życia na wsi i w mieście albo wybory tradycyjne, tj. przypisujące innym lepsze warunki od własnych. Tendencja ta bardziej widoczna jest w młodszych grupach wiekowych i u osób o niższym statusie wykształcenia (tab. 5 aneksu).

Poza uwarunkowaniami środowiskowymi cechami, które sprzyjają przychylnym dla organizatorów rolniczych wystąpieniom, są: niższy status wykształcenia i towarzyszące temu wykonywanie prac mniej złożonych, niższy wiek, gorsze oceny działalności rządu i realizowanej przez niego strategii gospodarczej, niższe dochody osobiste. Zwolennikami zaś racji rządu są przede wszystkim: osoby z wyższym wykształceniem, aprobujący ogólny kierunek zmian i działalność rządu, optymistycznie nastawieni na przyszłość, osiągający średnie lub wysokie dochody, w konflikcie między Wałęsą a Mazowieckim opowiadający się po stronie premiera.

* * *

Rolnicze protesty skoncentrowały uwagę szerokich rzesz społeczeństwa. Okazały się one skuteczną metodą artykulacji interesów producentów żywności, zyskując znaczącą przychylność także w kręgach konsumenckich.

Rządowi opinia publiczna przypisała winę za zaistnienie konfliktu, odpowiedzialność za nieumiejętne sposoby jego rozwiązywania, od rządu także oczekuje ustępstw na rzecz przewyciężenia sporu. Stroną w tej sprawie jest przede wszystkim rząd, co zapewne - mimo wielu niekorzystnych tego konsekwencji - przeciwdziała rozwojowi znacznie bardziej groźnego konfliktu o charakterze ogólnospołecznym: miasto - wieś. Jako konflikt instytucjonalny jest on potencjalnie łatwiejszy do przewyciężenia niż społecznie ugruntowany antagonizm międzyśrodowiskowy.

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Czy obecne protesty rolników są:				
	w pełni uzasadnio- ne	w większo- ści uzasad- nione	w większo- ści nieuzas- nionych	zupełnie nieuzasas- dnione	trudno powie- dzieć
Ogółem	30,3	37,6	16,8	5,5	9,8
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	32,8	36,7	17,0	5,6	7,8
Kobiety	27,6	38,7	16,5	5,4	11,8
<u>Wiek</u>					
Do 29	30,1	42,1	13,4	6,5	7,9
30-39	30,9	38,2	17,0	5,1	8,8
40-49	31,7	39,2	17,2	2,6	9,4
50 lat i więcej	29,2	34,6	17,6	7,0	11,6
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	51,1	32,3	8,5	1,7	6,3
Miasto	17,1	40,9	22,0	7,9	12,1
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	40,6	29,0	14,0	5,3	11,2
Zasadnicze zawodowe	34,4	39,6	14,4	3,0	8,7
Średnie	21,2	44,0	18,3	7,3	9,3
Wyższe	14,2	40,8	28,3	6,7	10,0
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja	14,7	42,7	26,7	8,0	8,0
Pozostali umysłowi	16,5	44,5	22,0	4,1	12,8
Pracownicy handlu i usług	16,7	47,9	14,6	4,2	16,7
Robotnicy wykwalifikowani	32,9	39,0	15,5	4,7	8,0
Robotnicy niewykwalifikowani	37,3	27,7	20,5	6,0	8,4
Robotnicy najemni w rolnictwie	60,7	32,1	3,6	0,0	3,6
Rolnicy indywidualni	61,3	30,9	2,8	0,0	5,0
Prywatni właściciele	13,3	42,2	24,4	15,6	4,4
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w Polsce</u>					
Dobry	22,4	41,0	21,4	7,2	8,1
Zły	42,4	30,9	12,9	5,3	8,5
Trudno powiedzieć	26,7	41,0	15,0	3,4	13,8
<u>Poglądy polityczne</u>					
Zdecydowanie lewicowe	28,6	40,0	21,4	7,1	2,9
Raczej lewicowe	29,8	42,1	17,0	2,3	8,8
Centrystyczne	31,5	40,2	14,5	4,1	9,6
Raczej prawicowe	27,6	34,6	22,4	5,5	9,8
Zdecydowanie prawicowe	31,0	31,0	16,8	11,4	9,8
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>					
Po stronie Lecha Wałęsy	39,6	33,3	17,1	3,4	6,5
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	25,1	39,2	21,1	8,0	6,5
<u>Aprobata działalności rządu</u>					
Zdecydowanie i raczej tak	22,7	39,5	20,2	6,4	11,2
Raczej nie i zdecydowanie nie	46,2	32,2	11,9	4,8	4,8
Trudno powiedzieć	29,8	40,4	13,6	3,4	12,8
<u>Prognoza sytuacji gospodarczej</u>					
Zdecydowanie się poprawi	15,5	40,6	26,9	9,6	7,5
Raczej się poprawi	48,6	31,4	10,0	3,6	6,4
Nie poprawi się	29,2	39,2	14,7	4,2	12,7
<u>Dochód na osobę</u>					
Bardzo niski i niski	37,9	34,1	15,7	4,0	8,4
Przeciętny	25,2	37,9	18,1	7,1	11,7
Wysoki	15,4	47,7	18,5	7,7	10,8

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Opinie na temat blokady dróg przez rolników:		
	jest to dopuszczalne	jest to niedopuszczalne	trudno powiedzieć
Ogółem	28,9	55,5	15,6
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	30,8	55,9	13,3
Kobiety	26,9	55,1	18,0
<u>Wiek</u>			
Do 29	31,5	50,9	17,6
30-39	29,7	54,0	16,3
40-49	30,7	52,8	16,5
50 lat i więcej	26,3	59,9	13,8
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	47,5	33,9	18,6
Miasto	17,1	69,1	13,7
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	37,1	45,2	17,6
Zasadnicze zawodowe	33,5	50,5	15,9
Średnie	20,0	65,3	14,7
Wyższe	17,5	72,5	10,0
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	13,3	78,7	8,0
Pozostali umysłowi	15,6	69,7	14,7
Pracownicy handlu i usług	20,8	56,3	22,9
Robotnicy wykwalifikowani	28,0	56,1	15,9
Robotnicy niewykwalifikowani	33,7	59,0	7,2
Robotnicy najemni w rolnictwie	53,6	25,0	21,4
Rolnicy indywidualni	65,0	21,7	13,3
Prywatni właściciele	20,0	64,4	15,6
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w Polsce</u>			
Dobry	20,7	67,8	11,6
Zły	38,6	46,5	14,9
Trudno powiedzieć	28,6	49,5	21,8
<u>Poglądy polityczne</u>			
Zdecydowanie lewicowe	32,9	58,6	8,6
Raczej lewicowe	31,6	56,1	12,3
Centrystyczne	30,8	53,8	15,4
Raczej prawicowe	26,4	56,7	16,9
Zdecydowanie prawicowe	27,2	57,6	15,2
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>			
Po stronie Lecha Wałęsy	39,4	51,9	8,7
Po stronie zwolenników T. Mazowieckiego	20,9	69,0	10,1
<u>Aprobata działalności rządu</u>			
Zdecydowanie i raczej tak	22,8	64,1	13,0
Raczej nie i zdecydowanie nie	43,1	43,6	13,3
Trudno powiedzieć	26,0	46,0	28,1
<u>Prognoza sytuacji gospodarczej</u>			
Zdecydowanie się poprawi	17,6	77,3	5,2
Raczej się poprawi	48,6	37,2	14,2
Nie poprawi się	25,2	52,9	21,8
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski i niski	34,5	48,0	17,5
Przeciętny	24,5	62,9	12,6
Wysoki	17,8	68,3	13,9

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Opinie o użyciu sił policyjnych wobec rolników:							
	blokujących międzynarodową szosę pod Mławą				okupujących budynek Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej			
	poparcie decyzji	zrozumienie decyzji	potępienie decyzji	trudno powiedzieć	poparcie decyzji	zrozumienie decyzji	potępienie decyzji	trudno powiedzieć
Ogółem	17,4	28,8	42,1	11,7	16,6	25,2	45,2	13,0
<u>Płeć</u>								
Mężczyźni	20,1	28,7	41,4	9,8	18,5	25,3	45,3	10,9
Kobiety	14,7	28,7	42,9	13,6	14,7	25,1	44,9	15,2
<u>Wiek</u>								
Do 29	15,3	28,8	45,6	10,2	13,9	23,1	48,6	14,4
30-39	15,0	30,1	42,0	12,9	13,6	29,1	43,9	13,3
40-49	17,5	34,0	40,1	8,4	14,6	28,8	46,0	10,7
50 lat i więcej	20,0	24,8	41,9	13,2	21,1	21,0	44,3	13,6
<u>Miejsce zamieszkania</u>								
Wieś	9,0	20,2	59,7	11,1	8,7	16,5	62,3	12,5
Miasto	22,8	34,2	31,0	12,1	21,7	30,6	34,3	13,4
<u>Wykształcenie</u>								
Podstawowe	13,2	20,9	52,1	13,8	14,0	16,4	55,0	14,6
Zasadnicze zawodowe	14,1	26,3	48,2	11,4	12,7	23,2	50,0	14,1
Średnie	21,4	35,3	32,5	10,9	20,6	31,3	35,9	12,3
Wyższe	28,3	42,5	21,7	7,5	22,5	42,5	28,3	6,7
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>								
Inteligencja	28,0	45,3	20,0	6,7	24,0	41,3	28,0	6,7
Pozostali umysłowi	17,9	36,7	36,7	8,7	19,3	32,1	38,5	10,1
Pracownicy handlu i usług	18,8	27,1	33,3	20,8	10,4	29,2	37,5	22,9
Robotnicy wykwalifikowani	18,2	29,0	40,2	12,6	16,8	24,8	46,3	12,1
Robotnicy niewykwalifikowani	14,5	24,1	54,2	7,2	12,0	24,1	51,8	12,0
Robotnicy najemni w rolnictwie	3,6	32,1	57,1	7,1	3,6	35,7	46,4	14,3
Rolnicy indywidualni	7,2	15,5	66,9	10,5	5,5	8,8	72,9	12,7
Prywatni właściciele	33,3	42,2	15,6	8,9	31,1	37,8	17,8	13,3
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w Polsce</u>								
Dobry	22,8	34,0	33,6	9,6	23,3	28,2	38,4	10,2
Zły	11,9	23,5	56,1	8,5	11,5	21,2	57,4	9,9
Trudno powiedzieć	16,7	28,1	37,0	18,2	13,6	25,9	40,0	20,6
<u>Poglądy polityczne</u>								
Zdecydowanie lewicowe	24,3	18,6	47,1	10,0	14,3	22,9	51,4	11,4
Raczej lewicowe	19,3	28,7	42,1	9,9	18,1	23,4	48,0	10,5
Centrystyczne	14,8	30,0	44,4	10,8	14,0	26,9	46,7	12,4
Raczej prawicowe	19,7	27,6	40,6	12,2	20,9	21,7	42,9	14,6
Zdecydowanie prawicowe	19,0	34,8	34,2	12,0	19,6	31,0	35,9	13,6
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>								
Po stronie Lecha Wałęsy	13,4	25,2	55,5	5,9	14,0	20,8	57,8	7,5
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	25,4	32,2	34,4	8,0	25,6	27,4	38,4	8,5
<u>Aprobata działalności rządu</u>								
Zdecydowanie i raczej tak	21,3	33,1	34,2	11,5	20,1	29,2	38,0	12,7
Raczej nie i zdecydowanie nie	12,3	22,0	59,1	6,5	12,8	18,6	60,8	7,7
Trudno powiedzieć	12,8	25,5	40,9	20,9	10,6	22,6	43,8	23,0
<u>Prognoza sytuacji gospodarczej</u>								
Zdecydowanie się poprawi	28,2	38,2	28,4	5,2	25,8	35,7	33,3	5,2
Raczej się poprawi	12,3	19,2	59,3	9,2	11,1	16,1	63,9	8,9
Nie poprawi się	14,3	28,5	40,9	16,3	14,4	24,1	42,2	19,2
<u>Dochód na osobę</u>								
Bardzo niski i niski	13,6	25,4	50,4	10,6	12,6	22,4	53,1	11,8
Przeciętny	22,4	30,5	34,5	12,6	21,0	27,1	37,4	14,5
Wysoki	21,5	36,2	29,6	12,7	22,3	30,8	33,8	13,1

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Kto powinien ustąpić:		
	rolnicy	rząd	trudno powiedzieć
Ogółem	21,3	66,4	12,2
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	20,6	69,5	9,8
Kobiety	22,1	63,0	14,7
<u>Wiek</u>			
Do 29	18,5	67,6	13,9
30-39	18,4	69,4	12,1
40-49	23,9	65,0	11,0
50 lat i więcej	23,2	64,3	12,3
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	7,8	82,8	9,4
Miasto	30,0	55,9	14,0
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	15,2	71,0	13,6
Zasadnicze zawodowe	17,6	70,8	11,6
Średnie	28,0	61,1	10,9
Wyższe	30,0	55,8	14,2
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	32,0	57,3	10,7
Pozostali umysłowi	25,7	60,1	14,2
Pracownicy handlu i usług	27,1	62,5	10,4
Robotnicy wykwalifikowani	22,0	64,5	13,6
Robotnicy niewykwalifikowani	21,7	65,1	13,3
Robotnicy najemni w rolnictwie	10,7	85,7	3,6
Rolnicy indywidualni	3,3	89,5	7,2
Prywatni właściciele	37,8	57,8	4,4
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w Polsce</u>			
Dobry	27,5	61,5	11,0
Zły	15,8	73,7	10,5
Trudno powiedzieć	19,6	64,4	15,7
<u>Poglądy polityczne</u>			
Zdecydowanie lewicowe	18,6	74,3	7,1
Raczej lewicowe	17,5	71,9	10,5
Centrystyczne	19,8	69,4	10,8
Raczej prawicowe	24,4	62,6	13,0
Zdecydowanie prawicowe	26,6	62,5	10,9
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>			
Po stronie Lecha Wałęsy	17,4	76,7	5,9
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	26,9	65,1	8,0
<u>Aprobata działalności rządu</u>			
Zdecydowanie i raczej tak	26,9	60,4	12,7
Raczej nie i zdecydowanie nie	13,8	79,4	6,8
Trudno powiedzieć	15,3	64,7	19,6
<u>Prognoza sytuacji gospodarczej</u>			
Zdecydowanie się poprawi	37,2	53,5	9,3
Raczej się poprawi	12,5	78,9	8,6
Nie poprawi się	17,3	67,0	15,5
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski i niski	16,9	72,7	10,2
Przeciętny	24,5	59,5	16,0
Wysoki	30,8	58,5	10,8

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Komu obecnie w Polsce lepiej się żyje:			
	ludziom w mieście	ludziom na wsi	wszystkim jednakowo	trudno powiedzieć
Ogółem	15,9	25,7	47,6	10,7
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	17,3	24,3	47,9	10,5
Kobiety	14,4	27,1	47,5	11,0
<u>Wiek</u>				
Do 29	19,0	25,0	46,8	9,3
30-39	14,1	23,3	52,4	10,2
40-49	14,6	19,7	53,1	12,6
50 lat i więcej	16,9	31,1	41,3	10,7
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	25,7	10,4	55,2	8,7
Miasto	9,7	35,3	42,9	12,1
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	21,1	23,8	45,1	10,0
Zasadnicze zawodowe	15,1	22,4	52,2	10,3
Średnie	13,1	31,7	45,6	9,7
Wyższe	9,2	19,2	52,5	19,2
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	9,3	24,0	46,7	20,0
Pozostali umysłowi	9,2	30,7	48,2	11,9
Pracownicy handlu i usług	6,3	27,1	54,2	12,5
Robotnicy wykwalifikowani	12,6	25,7	49,5	12,1
Robotnicy niewykwalifikowani	14,5	32,5	50,6	2,4
Robotnicy najemni w rolnictwie	25,0	14,3	50,0	10,7
Rolnicy indywidualni	34,3	6,1	49,2	10,5
Prywatni właściciele	20,0	28,9	48,9	2,2
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w Polsce</u>				
Dobry	15,4	27,7	48,3	8,6
Zły	17,0	24,5	50,8	7,7
Trudno powiedzieć	15,5	24,5	42,6	17,4
<u>Poglądy polityczne</u>				
Zdecydowanie lewicowe	15,9	18,8	56,5	8,7
Raczej lewicowe	13,5	26,3	47,4	12,9
Centrystyczne	16,2	25,4	48,2	10,2
Raczej prawicowe	15,0	23,6	49,6	11,8
Zdecydowanie prawicowe	19,6	31,5	41,3	7,6
<u>Racje w konflikcie "Solidarności"</u>				
Po stronie Lecha Wałęsy	22,7	22,4	47,8	7,1
Po stronie zwolenników T.Mazowieckiego	12,6	33,8	44,8	8,8
<u>Aprobata działalności rządu</u>				
Zdecydowanie i raczej tak	15,2	29,0	44,8	11,1
Raczej nie i zdecydowanie nie	18,4	20,3	55,7	5,6
Trudno powiedzieć	14,5	23,5	43,6	18,4
<u>Prognoza sytuacji gospodarczej</u>				
Zdecydowanie się poprawi	13,2	31,9	44,6	10,4
Raczej się poprawi	18,1	20,6	51,4	10,0
Nie poprawi się	16,3	24,9	47,4	11,3
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski i niski	18,2	21,5	49,9	10,3
Przeciętny	12,9	31,5	45,6	10,0
Wysoki	13,8	29,2	43,1	13,8